

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 27. mai 2024

Sak 2024/389 – Christiansands Kunstforening - org.nr. 971 550 961 - klage over vedtak om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Lotterinemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, og medlemmene Shabneet K. Bains og Elisabeth Ekberg

Sakens bakgrunn

- (1) Norske Kunstforeninger søkte 24. august 2023 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2022 for seg og 94 underledd, deriblant Christiandsand Kunstforening (heretter omtalt som «klager» eller «underleddet»). Søknaden gjaldt et kompensasjonsbeløp på totalt 5 691 257 kroner etter forenklet modell, der klagers søknadsbeløp utgjorde 535 416 kroner.
- (2) Lotteritilsynet etterspurte 19. oktober 2023 blant annet klagers årsregnskap og revisorrapport. Norske Kunstforeninger ettersendte de etterspurte dokumentene 23. oktober 2023. Tilsynet etterspurte deretter, 7. november 2023, klagers årsmelding for 2022 og en redegjørelse for underleddets frivillige innsats i 2022. Etterspurt dokumenter og redegjørelse ble sendt 10. november 2023.
- (3) Lotteritilsynet innvilget søknaden 20. desember 2023, og reduserte søknadsbeløpet med 498 446 kroner som følge av at enkelte underledd fikk søknadsbeløpet korrigert eller avslått. Underleddet Christiandsand Kunstforenings søknadsbeløp ble avslått, med den begrunnelse at underleddet ikke oppfyller vilkåret om at frivillig innsats må være en viktig del av virksomheten. Tilsynet viste til at foreningen i 2022 mottok gaver og medlemskontingent pålydende 43 600 kroner, hvilket utgjorde under én prosent av samlede inntekter på 7 327 794 kroner. Tilsynet viste også til at en gave på 200 000 kroner fra Cultiva i november 2021 skulle gjelde for 2022, men at sakens opplysninger viser at utbetalingen var satt på vent til 2023. Selv om tilsynet skulle medregne disse 200 000 kronene som gave i 2022, viste tilsynet til at gaver og medlemskontingent utgjorde en liten del av samlet inntekt.
- (4) Lotteritilsynet vektla videre at det opplyste estimatet over gratis arbeidsinnsats på 446 timer utgjorde om lag et kvart årsverk. Vurdert opp mot fem lønnede årsverk med lønnskostnader på 2 850 000 kroner, vurderte tilsynet at den ulønnede arbeidsinnsatsen ikke var å anse som betydelig. Tilsynet fant videre at honorarer til kunstnere i regnskapet var på over en halv million kroner, og gjorde oppmerksom på at eventuelle ansatte som sitter i utvalg ikke regnes som frivillige. Tilsynet pekte også på at det ville være visse gjenytelser til den gratis arbeidsinnsatsen til eventuelle kunstnere som også formidler sin kunst via foreningen.

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon:

+47 55 19 30 00

- (5) Lotteritilsynet reduserte også søknadsbeløpet til et annet underledd, men dette underleddet har ikke påklaget vedtaket.
- (6) Norske Kunstforeninger påklaget vedtaket 9. januar 2024 på vegne av Christiandsand Kunstforening. Det vises til at klagers søknad om merverdiavgiftskompensasjon er kontrollert i forbindelse med regnskapsåret 2020, 2015 og 2012, uten at det ble funnet noe avvik. Ifølge klager har det ikke skjedd vesentlige endringer, verken i driften eller på annen måte, som endrer forutsetningene for kompensasjon for regnskapsåret 2022.
- (7) Klager viser til at foreningens virksomhet i stor grad er basert på frivillig innsats, og at foreningen ikke har erverv som formål. Medlemmene danner basis for foreningens aktivitet, gjennom demokratiske organer og frivillig innsats. Den fremste oppgaven er å sannsynliggjøre samtidskunst og stimulere til økt interesse og meningsdannelse hos et bredest mulig publikum. Klager viser til at 2022 var et unntaksår med et totalt sykefravær på 24 prosent, hvilket påvirket både prioriteringer og organisering av aktiviteter. Det var likevel en del frivillig arbeid i forbindelse med aktiviteter for og med ungdom. Det vises til at det riktige antallet timer med frivillig arbeidsinnsats var 845 timer og antall medlemmer var 210 i 2022. Klager viser videre til at tilsagn om gave fra Cultiva på 200 000 kroner, ble bokført med 71 250 kroner i 2022 ettersom prosjektet bare delvis kunne gjennomføres i 2022.
- (8) Klager kan ikke se at det er relevant av Lotteritilsynet å trekke inn honorarer til kunstnere, og viser til at klager er en forening for allmenheten, ikke en kunstnerforening. Utbetalte honorarer til kunstnere er knyttet til mottatte prosjektmidler, hvor en del er øremerket honorarer. Dette gjelder alle de store kunstnerforeningene som mottar drifts- og prosjektmidler fra Kulturrådet. Ved å bruke slike prosjektmidler er foreningene forpliktet til å betale vederlag og honorar. Dette skjer da etter instruks fra Kulturrådet, og summen må opplyses i foreningens regnskap. Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.
- (9) Lotteritilsynet fant ikke grunn til å omgjøre vedtaket og oversendte klagen med innstilling 18. mars 2024 til Lotterinemnda for behandling.

Det rettslige grunnlaget

- (10) Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften).
- (11) Formålet med kompensasjonsordningen er å fremme frivillig aktivitet, og ordningen skal kompensere for kostnader som frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester, jf. forskriften § 1.
- (12) Etter forskriften § 5 femte ledd må søkerne kunne dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for. Det fremgår videre av bestemmelsen at gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver likestilles når det gjelder kravet til frivillig innsats. Gratis styreinnsats tilfredsstiller ikke kravet til frivillig innsats alene. Det må ikke være for tett knytning mellom kontingent, gaver eller gratis arbeidsinnsats og gjenytelser.
- (13) Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan

selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

- (14) Christiansands Kunstforening sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 20. desember 2023 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2022.
- (15) Lotteritilsynets avslag er begrunnet med at klager ikke oppfyller forskriftens krav om at frivillig innsats må være en viktig del av virksomheten.
- (16) For å være berettiget til merverdiavgiftskompensasjon må foreningen dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten, jf. forskriften § 5 femte ledd første setning. Det følger av langvarig forvaltningspraksis at kravet om at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten må forstås slik at den frivillige innsatsen må være omfattende og utgjøre hovedaktiviteten i virksomheten. Som frivillig innsats likestilles gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver, jf. forskriften § 5 femte ledd andre setning. For at kontingent, gaver eller gratis arbeidsinnsats skal regnes som frivillig innsats, må dette ikke ha for tett knytning til gjenytelser, jf. § 5 femte ledd siste setning.
- (17) Av klagers samlede inntekter i 2022 på 7 327 794 kroner var medlemskontingent på 29 600 kroner og 14 000 kroner i gaver. Klager har videre opplyst at foreningen i 2022 fikk tilsagn om en gave fra Cultiva (Kristiansand kommunes Energiverksstiftelse) på 200 000 kroner. Prosjektet kunne bare gjennomføres delvis i 2022 grunnet redusert kapasitet/sykefravær, og er derfor bokført med kun 71 250 kroner. Resterende midler er overført til 2023. Selv om dette beløpet blir regnet med i beregningen frivillig innsats, er Lotterinemnda enig med Lotteritilsynet at den frivillige innsatsen i form av gaver og medlemskontingent utgjør en liten del av foreningens inntekter i 2022. Den omstendighet at klagers inntekter i all hovedsak består av prosjektmidler og offentlige tilskudd, underbygger at foreningens virksomhet i stor grad er drevet av offentlige midler og ikke frivillig innsats.
- (18) Lotterinemnda bemerker at foreningen likevel kan være kompensasjonsberettiget, dersom gratis arbeidsinnsats utgjør hovedaktivitetene i virksomheten, og det ikke er for tett knytning mellom innsatsen og gjenytelser.
- (19) Klager opplyser at det har skjedd en del frivillig arbeid i forbindelse med aktiviteter og verksteder for og med ungdom. Organisering av disse aktivitetene utgjør etter det opplyste 845 timer frivillig innsats. Dette utgjør rundt et halvt årsverk. Innlevert årsrapport viser at klager i 2022 sysselsatte fem årsverk, med en lønnskostnad på over 2 850 000 kroner. Dette utgjorde nærmere 40 prosent av totale driftskostnader.
- (20) Da frivillig innsats i form av medlemskontingent og gaver kun utgjør en liten del av klagers inntekter i 2022, og den lønnede arbeidsinnsatsen i foreningen klart overstiger den frivillige innsatsen, er det Lotterinemndas vurdering at den frivillige innsatsen ikke kan anses å utgjøre hovedaktiviteten i klagers virksomhet.
- (21) Det er etter dette Lotterinemndas vurdering at klager ikke har dokumentert at den frivillige innsatsen er en viktig del av virksomheten til klager slik forskriften § 5 femte ledd krever.

- (22) Når det gjelder klagers anførsel om at klager har mottatt støtte tidligere år og at foreningen ikke har gjort noe annerledes i 2022, er Lotterinemnda enig med Lotteritilsynet i at tidligere mottatt kompensasjon ikke automatisk gir grunnlag for fremtidig støtte. Tilsynet har kompetanse til å korrigere sin praksis i overensstemmelse med regelverket.
- (23) På denne bakgrunn har Lotterinemnda kommet til at klager ikke oppfyller vilkårene for å motta merverdiavgiftskompensasjon, jf. forskriften § 5 femte ledd.

Konklusjon

- (24) Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Lotteritilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur